

SPRAWOZDANIE
 Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO TOWARZYSTWA
 GEOLOGICZNEGO W R. ADM. 1962/63

*Compte Rendu des travaux de la Société Géologique de Pologne
 en 1962/63*

Sprawozdanie obejmuje prace Zarządu Głównego oraz Oddziałów Towarzystwa w okresie od Walnego Zjazdu Delegatów, który odbył się w dniu 19 września 1962 w Kielcach do Walnego Zjazdu Delegatów, który odbył się w dniu 19 września 1963 w Szczawnicy.

A. SPRAWY ORGANIZACYJNE

Okres sprawozdawczy był drugim rokiem kadencji władz Towarzystwa wybranych na Walnym Zejeździe Delegatów w Sanoku w 1961 r. Wyróżnił się on dalszym rozwojem Towarzystwa, co wyraziło się wzrostem liczby członków oraz intensyfikacją działalności oddziałów i ośrodków.

Zarząd Główny odbył w okresie sprawozdawczym 4 posiedzenia plenarne oraz 2 posiedzenia Prezydium, na których omawiano wszelkie sprawy wiążące się z bieżącą pracą Towarzystwa, ze szczególnym zwróceniem uwagi na organizację pracy nowo powstałych oddziałów oraz ośrodków. Najważniejszym kierunkiem prac Zarządu Głównego było przygotowanie projektu nowego statutu, bardziej dostosowanego do obecnej sytuacji Towarzystwa i perspektyw jego dalszego rozwoju. Wstępne założenia statutu zostały przedyskutowane w oddziałach i ośrodkach Towarzystwa, a na apel Zarządu Głównego wielu członków nadesłało uwagi i proponowane uzupełnienia. Ostateczny projekt statutu opracowany przez Komisję Statutową złożoną z przewodniczącego i sekretarzy ZG, uwzględniający większość zgłoszonych poprawek, był gruntownie przedyskutowany na posiedzeniach Zarządu Głównego oraz został przekonsultowany z odpowiednimi organami władz administracyjnych w Krakowie, sprawującymi nadzór nad działalnością towarzystw i organizacji społecznych. Projekt ten został przedłożony do uchwalenia Walnemu Zjazdowi Delegatów w Szczawnicy. Stan liczebny Towarzystwa wynosił na dzień 1. IX. 1963 r. 967 członków zwyczajnych i 11 członków honorowych. Od Zjazdu w Kielcach przyjęto na członków 115 osób, przestało natomiast być członkami 28 osób. Oznacza to wzrost liczby członków o 87 osób. Ciężką stratą dla Towarzystwa w omawianym okresie był zgon trzech długoletnich i zasłużonych członków: prof. dr St. Małkowski (Warszawa 21. XII. 1962), prof. dra W. Wawryka, przewodniczącego Ośrodka Gdańskiego (5. I. 1963) i mgra Zb. Mossoczego (Warszawa 6. IX. 1963).

W okresie sprawozdawczym Towarzystwo składało się z 6 oddziałów (Krakowski, Warszawski, Wrocławski, Ziemi Rzeszowskiej z siedzibą w Jasle, Kielecki i Górnośląski z siedzibą w Katowicach). Ponadto pracowały dwa ośrodki Towarzystwa w Gdańsku i w Szczecinie związane organizacyjnie z Oddziałem Krakowskim i pozostające pod opieką prof. dra Z. Pazdro z ramienia Zarządu Głównego.

Dzięki rozwojowi Towarzystwa, jaki nastąpił w ostatnich latach, działalność jego wyszła poza tradycyjne ośrodki akademickie, obejmując również ważne ośrodki przemysłowe, skupiające licznych geologów. Nowe oddziały Towarzystwa w Kielcach i na Górnym Śląsku, utworzone uchwałą Walnego Zjazdu Delegatów w Kielcach we wrześniu 1962 r., rozwijały się pomyślnie, prowadząc ożywioną działalność. Oddział Krakowski liczący wraz z ośrodkami 384 członków pracował pod kierownictwem Prezydium Zarządu Głównego, przy czym sprawami oddziału zajmował się specjalnie II sekretarz, dr S. Alexandrowicz. Ośrodek Gdański liczył 52 członków. Pracą ośrodka kierował prof. dr W. Wawryk, a po jego śmierci mgr. Wł. Kroczyka. Ośrodek Szczeciński liczący 30 członków pracował pod kierownictwem doc. A. Radzikowskiego.

Oddział Warszawski liczył 302 członków. Przewodniczącym Zarządu Oddziału był nadal prof. dr L. Sawicki, sekretarzem mgr O. Juszkowiak.

Oddziałem Wrocławskim, liczącym 105 członków, kierował w okresie sprawozdawczym Zarząd pod przewodnictwem prof. dra K. Maślankiewicza. Sekretarzem był dr J. Krasoń.

Oddział Ziemi Rzeszowskiej liczył 46 członków. Przewodniczącym Zarządu Oddziału był mgr P. Karnkowski, sekretarzem mgr inż. B. Cisek.

Oddział Kielecki liczył 44 członków. Przewodniczącym Zarządu był dr Cz. Żak, sekretarzem mgr inż. Zb. Rubinowski.

Oddział Górnośląski liczył 85 członków. Przewodniczącym Zarządu był doc. dr inż. Cz. Poborski, sekretarzem dr W. Marchacz.

Na prośbę dra Stanisława Czarnieckiego, sekretarza Zarządu Głównego PTG w kadencji 1959—1961 r., zamieszcza się następujące wyjaśnienie:

„W sprawozdaniu z działalności Polskiego Towarzystwa Geologicznego w roku administracyjnym 1960/1961 zamieszczonym w t. XXXII Rocznika PTG, przy omawianiu spraw organizacyjnych Oddziału Wrocławskiego (str. 671) przedstawione zostały przejściowe trudności tego Oddziału w zakresie ściągania składek członkowskich. Sposób sformułowania tej informacji mógł wywołać niesłuszne i krzywdzące dla Władz Oddziału wrażenie ujemnej oceny całokształtu jego działalności.

Aktywność naukowa Oddziału Wrocławskiego była w okresie sprawozdawczym bardzo duża, czego najlepiej dowodzi podana w tymże sprawozdaniu (str. 674) ilość 14 posiedzeń naukowych ze średnią frekwencją ponad 30 osób. Cyfry te stawiają Oddział Wrocławski na drugim miejscu wśród istniejących wówczas Oddziałów Towarzystwa.

Jako ówczesny sekretarz Zarządu Głównego i autor sprawozdania za rok 1960/1961 wyrażam ubolewanie z powodu niefortunnego sformułowania i proszę o zamieszczenie tego wyjaśnienia w najbliższym sprawozdaniu z działalności Polskiego Towarzystwa Geologicznego

dr Stanisław Czarniecki”

Akcja bezpłatnego rozdawnictwa książek kontynuowana była nadal. W okresie sprawozdawczym otrzymano ze składnicy księgarskiej szereg nowych pozycji. Rozprowadzono wśród członków 71 tomów wydawnictw, ponadto w ramach akcji upowszechniania wiedzy i popularyzacji geologii ofiarowano 147 tomów wydawnictw bibliotekom 14 szkół średnich w Krakowie.

W grudniu 1962 r. biura Towarzystwa uzyskały lokal w nowej siedzibie Katedry Geologii UJ przy ul. Oleandry 2a. Znalazły tu pomieszczenie Sekretariat Zarządu Głównego, Redakcja Rocznika PTG i Biblioteka oraz magazyn książek.

B. SPRAWY FINANSOWE

W roku budżetowym 1963 Zarząd Główny stanął wobec znacznych trudności spowodowanych zmniejszeniem dotacji PAN o przeszło 20% w ramach ogólnych oszczędności w państwie. Ze względu na dotychczasową oszczędną gospodarkę, która stanowi naczelną zasadę działalności finansowej Towarzystwa, poczynienie dalszych oszczędności w budżecie napotkało trudności, zwłaszcza wobec rozszerzania się działalności Towarzystwa i stałego jego rozwoju, związanego ze wzrostem liczby członków i tworzeniem nowych ośrodków i oddziałów. Przykładem oszczędnej działalności Towarzystwa może być fakt, że wszystkie odczyty naukowe organizowane przez Towarzystwo traktowane były zawsze i zgodnie z intencją PAN jako praca społeczna i nie były nigdy honorowane. Dla zapewnienia normalnego trybu działalności naukowej i wydawniczej Zarząd Główny zmuszony był zdecydować się na podniesienie kosztów uczestnictwa w Zjeździe pienińskim. W powstałej sytuacji tym bardziej aktualna stała się sprawa terminowego płacenia składek członkowskich dla ustabilizowania budżetu Towarzystwa. Sprawa ta była przedmiotem stałej troski Zarządu Głównego, która dała pozytywne wyniki, albowiem ilość członków zalegających ze składkami spadła poniżej 10%.

C. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Doroczny XXXV Zjazd Naukowy PTG zorganizowany przez Komitet pod przewodnictwem dra Cz. Ż a k a odbył się w dniach od 16 do 19 września 1962 r. w Kielcach przy udziale 311 uczestników, w tym 26 gości zagranicznych. Materiały naukowe przedstawione na Zjeździe zostały opublikowane w przewodniku zjazdowym o objętości 15,8 arkuszy. Sprawozdanie ze Zjazdu zamieszczone jest w Roczniku PTG t. XXXIII, z. 4, str. 551—560.

Posiedzenia naukowe odbywały się w okresie sprawozdawczym we wszystkich oddziałach i ośrodkach Towarzystwa. Niektóre oddziały i ośrodki zorganizowały również wycieczki geologiczne w teren. Działalność w tym zakresie przedstawiała się następująco: Oddział Krakowski — 15 posiedzeń naukowych, Ośrodek Gdański — 6 posiedzeń naukowych, 1 wycieczka, Ośrodek Szczeciński — 3 posiedzenia naukowe, 1 wycieczka. Oddział Warszawski — 12 posiedzeń naukowych, 1 wycieczka. Oddział Wrocławski — 16 posiedzeń naukowych, Oddział Ziemi Rzeszowskiej — 11 posiedzeń naukowych, 2 wycieczki. Oddział Kielecki — 4 posiedzenia naukowe, Oddział Górnośląski — 10 posiedzeń naukowych.

Ponadto Oddział Wrocławski zorganizował w dniach 6—7. VI. 63 r. Zjazd regionalny poświęcony zagadnieniom geologii złóż węgla brunatnego. Podczas zjazdu wygłoszono 3 referaty oraz zwiedzono kopalnię węgla brunatnego w Turowie. W Zjeździe wzięło udział 75 osób.

Oddział Warszawski zorganizował wspólnie z Polskim Towarzystwem Geograficznym wieczór filmowy poświęcony tematyce geologiczno-geograficznej.

D. BIBLIOTEKA

Biblioteka Towarzystwa rozwijała się w okresie sprawozdawczym pomyślnie. Stan księgozbioru na dzień 30. VI. 1963 r. wynosił 7971 tomów czasopism oraz 3467 tomów wydawnictw zwartych. Przybyło 504 tomy czasopism i 362 tomy wydawnictw zwartych. W okresie sprawozdawczym zakupiono czasopism i wydawnictw zwartych za sumę 3570,23 zł i oprawiono 99 tomów za sumę 4500 zł.

Wymiana Rocznika PTG prowadzona była z 395 instytucjami naukowymi, w tym 380 z zagranicy i objęła 1908 zeszytów. Otrzymano z wymiany 621 pozycji wydawniczych. Nawiązano wymianę wydawnictw z 16 nowymi instytucjami. Wypożyczono 911 tomów, z biblioteki korzystało 310 osób.

E. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego wydawany był na bieżąco, dzięki ofiarnej pracy Redakcji. W okresie sprawozdawczym ukazały się zeszyty 2, 3, i 4 tomu XXXII za rok 1962 o łącznej objętości 51,57 arkusza oraz specjalny zeszyt 1—3 tomu XXXIII za rok 1963 o objętości 37 arkuszy, poświęcony VI Zjazdowi Asocjacji Karpacko-Bałkańskiej w Polsce. Rocznik PTG w dalszym ciągu publikował materiały do historii geologii polskiej.

W zakresie prac nad Regionalną Geologią Polski — Redakcja otrzymała część materiałów do tomu świętokrzyskiego (mezozoik i czwartorzęd). Prace nad pozostałymi tomami nie posunęły się niestety naprzód.

F. WSPÓLPRACA Z INSTYTUCJAMI NAUKOWYMI I WYDAWNICZYMI W KRAJU

W okresie sprawozdawczym zakres współpracy Towarzystwa z instytucjami krajowymi znacznie się rozszerzył. Oprócz tradycyjnej już współpracy z Instytutem Geologicznym, Wydawnictwami Geologicznymi, Redakcją Przeglądu Geologicznego nawiązano ostatnio bliską współpracę z Naczelną Organizacją Techniczną, Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Górnictwa i resortowymi służbami geologicznymi. Jest to wynikiem rozszerzenia się działalności Towarzystwa na ośrodki przemysłowe.

G. WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA

Polskie Towarzystwo Geologiczne włączyło się czynnie poprzez członków Zarządu Głównego i Redakcję Rocznika PTG w organizację VI Zjazdu Asocjacji Karpacko-Bałkańskiej w Polsce. Wyrazem kontaktów Towarzystwa z instytucjami zagranicznymi były odczyty zagranicznych specjalistów na posiedzeniach naukowych oraz stale wzrastająca wymiana wydawnictw.

R. Unrug